

ПРИМЉЕНО: 19.09.2022

Орг јед.	Број	Прилог	Вредност
01	011-1862	22	

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
Посланичка група УЈЕДИЊЕНИ – ССП, ПСГ, ПРЕОКРЕТ, СЛОГА
19. септембар 2022. године
Београд

ПРЕДСЕДНИКУ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

На основу члана 70. став 1. Устава Републике Србије, члана 40. став 1. тачка 1. Закона о Народној скупштини и члана 150. став 1. Пословника Народне скупштине подносимо **ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ВРАЋАЊУ ДЕЛА ОДУЗЕТИХ ПЕНЗИЈА И ОДРЕЂИВАЊУ МИНИМАЛНЕ ПЕНЗИЈЕ** са предлогом да се узме у претрес.

За представника предлагача одређује се проф. Др Јанко Веселиновић.

НАРОДНИ ПОСЛАНИЦИ:

Проф. др Јанко Веселиновић

Мариника Тепић

Борко Стефановић

Владимир Обрадовић

Анна Орег

Дејан Булатовић

Јелена Милошевић

Марија Лукић

Жељко Веселиновић

Павле Грбовић

Славиша Риштић

Далибор Јекић

Натан Албахари

Данијела Грујић

Татјана Пашић

Ђорђе Ђорђевић

**ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ВРАЋАЊУ ДЕЛА ОДУЗЕТИХ ПЕНЗИЈА И ОДРЕЂИВАЊУ
МИНИМАЛНЕ ПЕНЗИЈЕ**

Глава прва

ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет уређивања

Члан 1.

Законом се уређују поступак, услови и начин враћања дела одузетих пензија у периоду од 01.11.2014. године до 31.10.2018. године пензионисаним лицима и њиховим законским наследницима.

Овим Законом се уређује минимални износ пензије за све категорије пензионера у Републици Србији.

Значење појединих израза

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом Закону имају следеће значење:

- 1) Под „дела одузетих пензија” подразумевају се финансијска средства која нису исплаћена пензионерима (у даљем тексту пензионери) услед доношења и примене Закона о привременом уређивању начина исплате пензија (у даљем тексту Закон) („Службеном гласник РС“ број 116/14) који се примењивао за обрачун пензија од 01.11.2014. године до 31.10.2018. године.
- 2) Под појмом “пензионер” подразумева се пензионисано лице које је стекло право на пензију по основу пуног радног стажа или инвалидитета, коме је у периоду од 01.11.2014. године до 31.10.2018. године умањена пензија на основу Закона.
- 3) Под појмом “захтев за накнаду финансијских средстава” (у даљем тексту захтев) подразумева се захтев, који на основу овог Закона подносе законски наследници преминулог пензионера, ком је умањена пензија.
- 4) Под појмом “враћање дела одузетих пензија” подразумева се право које се остварује на основу евиденције Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање или на основу захтева законских наследника, у складу са овим Законом.

Члан 3.

На начин уређен овим Законом вратиће се пензије пензионисаним лицима, којима је у целом или делу периода од 01.11.2014. године до 31.10.2018. године умањена пензија услед доношења Закона

из члана 2. став 1. овог закона, или за случај преминулих пензионисаних лица који би имали то право, њиховим законским наследницима, у складу са овим Законом.

Издавање документације и података

Члан 4.

Републички фонд пензијског и инвалидског осигурања (даље Фонд ПИО) и други државни органи дужни су да најкасније у року од 15 дана од дана подношења захтева за издавање потребне документације, издају, за потребе спровођења поступка за накнаду финансијских средстава, сву потребну документацију и податке којима располажу.

Неоспоревање других права

Члан 5.

Накнада финансијских средстава по основу овог Закона не искључује могућност покретања поступака за накнаду штете по другом основу, коју су доношењем Закона из члана 2. имали пензионери или њихови законски наследници.

Глава друга

НОСИОЦИ ПРАВА

Носиоци права на накнаду финансијских средстава

Члан 6.

Право на накнаду финансијских средстава имају:

- Пензионисана лица по било ком основу којима је у целом или делу периода од 01.11.2014. године до 31.10.2018. године умањена пензија услед доношења Закона из члана 2. став 1. овог закона.
- Законским наследницима преминулог пензионера из става 1. овог члана у складу са законом.

Услови за остваривање права

Члан 7.

Пензионеру или њиховом наследнику биће враћена пензија ако је испуњен један од два услова:

1. Уколико је пензионеру умањена пензија на основу донетог Закона из члана 2. став 1. у целом или делу периода од 01.11.2014. године, до 31.10.2018. године

2. Уколико је лице законски наследник пензионера који испуњава услов из става 1. овог члана.
3. Уколико законски наследник из става 2. поднесе уредан захтев у датом року.

Глава трећа

ИЗНОС КОЈИ СЕ ВРАЋА ПЕНЗИОНЕРИРА ИЛИ ЊИХОВИМ НАСЛЕДНИЦИМА

Финансијски износ који се враћа

Члан 8.

Пензионеру или његовом законском наследнику враћа се пун износ за који је пензија умањена.

Глава четврта

ПОСТУПАК И РОК ЗА ВРАЋАЊЕ ИЗНОСА УМАЊЕНИХ ПЕНЗИЈА

Орган који спроводи враћање пензија и рок враћања умањених пензија

Члан 9.

Поступак враћања износа умањених пензија пензионеру спроводи по основу овог Закона директно Фонд ПИО на основу података о умањењу пензија за период из члана 2. став 1. овог закона.

Рок враћања

Члан 10.

Фонд ПИО је у обавези да по службеној дужности у року од 6 месеци од дана ступања на снагу овог закона изврши обрачун и започне враћање дела мање исплаћених пензија у периоду од 01.11.2014. године до 30.10.2018. године и да их враћа сразмерно броју умањених делова и временском интервалу исплате умањењених пензија лицу које остварује право на повраћај.

Члан 11.

Захтев за враћање умањене пензије наследник пензионера могу да поднесу у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона, а исплата ће се реализовати након правноснажности позитивног решења, након рока из члана 8. овог Закона.

Садржина захтева за враћање умањене пензије законским наследницима

Члан 12.

Захтев за враћање умањене пензије подноси се за период у коме је пензионер примао умањену пензију.

Захтев садржи следеће податке:

1. Име и презиме преминулог пензионера - име, име једног родитеља, презиме, датум рођења, адреса и датум смрти.
2. Наследник – име и презиме, име и презиме једног родитеља, датум рођења и и датум смрти
3. Доказ о томе да је подносилац захтева законски наследник пензионера

Уз захтев се достављају и други докази које подносилац поседује, а који могу бити од значаја за одлучивање по захтеву.

Неуредан захтев

Члан 13.

Ако Фонд ПИО утврди да захтев не садржи довољно података за одлучивање за остваривање права из овог Закона, наложиће подносиоцу захтева да у року од 60 дана уреди захтев. Уколико подносилац захтева не поступи по налогу Фонда ПИО, захтев се одбацује као неуредан, са поуком о правном леку.

Рок за доношење решења

Члан 14.

Фонд ПИО је дужан да о уредном захтеву одлучи најкасније у року од 45 дана.

Саслушање странке

Члан 15.

Фонд ПИО при одлучивања о захтеву може у складу са важећим одредбама Закона о општем управном поступку позвати подносиоца захтева да уреди захтев.

Одлучивање о захтеву

Члан 16.

Фонд ПИО након утврђивања свих чињеница и околности од значаја за одлучивање о захтеву доноси решење којим ће одлучити о захтеву.

Фонд ПИО може донети решења којим се захтеви по појединим основима усвајају, а неки утврђују као неосновани.

Ако Фонд ПИО утврди да не постоји законски основ за враћање умањене пензије наследнику, доноси решење о одбијању захтева.

Правноснажно решење о утврђивању висине износа неисплаћене пензије који се враћа доставља се подносиоцу захтева.

Садржина решења

Члан 17.

Висина неисплаћене пензије који се враћа и рокови исплате новчаног износа утврђују се решењем.

Жалба на првостепено решење

Члан 18.

Против првостепеног решења подносилац захтева може изјавити жалба, у складу са законом који уређује област пензијско инвалидских односа, у року од 15 дана од дана достављања решења.

УТВРЂИВАЊЕ МИНИМАЛНЕ ПЕНЗИЈЕ

Члан 19.

Висина минималне пензије

Минимална пензија за све категорије пензионера је 70% износа минималне зараде запослених у Републици Србији.

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Почетак примене Закона

Члан 20.

Закон се примењује даном ступања на снагу.

Ступање на снагу Закона

Члан 21.

Закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је:

У члану 70. став 1. Устава Републике Србије, којим је прописано да се пензијско осигурање уређује законом

У члану 97. Устава, према коме Република Србија, поред осталог, уређује и обезбеђује:

- остваривање и заштиту слобода и права грађана; уставност и законитост;
- својинске и облигационе односе и заштиту свих облика својине;
- систем социјалног осигурања, других облика социјалне сигурности и друге
- економске и социјалне односе од општег интереса;

У члану 20. Устава у којем је прописано да се достигнути ниво људских права не може смањивати, те да та права могу бити ограничена законом само ако то допушта

Устав, у обиму неопходном да се уставна сврха ограничења задовољи и без задирања у суштину зајамченог права.

У члану 21. Устава забрањена је свака дескриминација, непосредна или посредна, при чему се, поред осталих основа евентуалне дескриминације, посебно апострофира забрана дескриминације по основу имовног стања и старости.

У члану 58. Устава јамчи се мирно уживање имовинских права стечених на основу закона и да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона, уз накнаду која не може бити нижа од тржишне.

II РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

1. Закон о враћању дела одузетих пензија и одређивању минималне пензије предлажен је ради решавања проблема враћања дела „одузетих“ пензија у периоду од 01.11.2014. године до 31.10.2018 године, правним насиљем кроз „Законом о изменама и допунама Закона о ПИО и Законом о привременом уређивању начина исплате“. Разлози су умањене пензије, а услед тога многим пензионерима угрожена егзистенција, што подразумева могућност задовољења основних животних потреба – храна и лекови. Не мали број њих је у међувремену преминули и Закон би требао да отклони неправду тако што ће и њихови законски наследници добити материјалну сатисфакцију. Пензија, односно висина пензије, је имовинско право, које је садржано у корпусу људских права гарантованих Уставом, па се и на пензије односе све одредбе Устава којима се штите људска права а према следећем:

Члан 58. Устава јамчи мирно уживање имовинских права стечених на основу закона с тим да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона, уз накнаду која не може бити нижа од тржишне. Супротно томе, Законом је од пензионера бесповратно одузет део пензије стечене по закону. Према наведеној одредби Устава законом се могло ограничити располагање делом пензије, али само уз правичну накнаду. То значи да би се могла за одређено време исплаћивати мања пензија од по закону стечене, али само као позајмица, која би, по престанку потребе која ју је изазвала, била враћена уз одговарајућу камату.

У члану 20. Устава у којем је прописано да се достигнути ниво људских права не може смањивати, те да та права могу бити ограничена законом само ако то допушта Устав, у обиму неопходном да се уставна сврха ограничења задовољи и без задирања у суштину зајамченог права.

Престанком важења-укидањем Закона није регулисан повраћај неисплаћених делова пензије оштећеним пензионерима и наследницима оштећених пензионера који су у међувремену преминули, што се чини овим предлогом. Већ неколико година представници власти у својим изјавама захваљују пензионерима на подношењу терета финансијске консолидације али нису предложили начин повраћаја неисплаћених средства односно обештећења због штете која им је нанета. Процењује се да пензионерима у периоду примене Закона о привременом уређивању начина исплате пензија није исплаћено око 840 милиона евра што би са каматама износило око једне милијарде евра. У питању су пензионери, који су већ стари људи, нарушеног здравља, међу њима је и одређен број и инвалидских пензионера. Дакле, у питању су људи који имају повећане трошкове због потреба лечења, те у том смислу умањења пензија, која су неуставна, уједно су и економски неподношљива. Део оштећених пензионера је био принуђен и да узима скупе банкарске кредите због чега су додатно оштећени.

III ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

У члану 1. Предлога закона уређује се да је предмет закона уређење поступка, услова и начин враћања дела одузетих пензија у периоду од 01.11.2014. године до 31.10.2018. годин пензионисаним лицима и њиховим законским наследницима, као и минимални износ пензије за све категорије пензионера у Републици Србији.

У члану 2. Предлога закона дефинише се значење појединих израза који се у закону користе.

У члану 3. Предлога закона дефинише се обавеза да се на начин који прописује Предлог закона врате умањене пензије пензионисаним лицима или за случај да су оштећена пензионисана лица преминула њиховим законским наследницима.

У члану 4. Предлога закона прописује се начин издавања документације и података од стране Републичког фонда пензијског и инвалидског осигурања и други државни органи и прописује рок од 15 дана од дана подношења захтева за издавање потребне документације.

У члану 5. Предлога закона предвиђено је да накнада финансијских средстава по основу овог закона не искључује могућност покретања поступака за накнаду штете по другом основу.

У члану 6. Предлога закона прописује се да су носиоци права из овог Предлога закона пензионисана лица којима је у наведеном року била умањена пензија или њихови законски наследници уколико су они у међувремену преминули.

У члану 7. Предлога закона предвиђени су неопходни услови потребни за осваривање права из овог Предлога закона.

У члану 8. Предлога закона предвиђено је да ће пензионерима, који на то имају право, или њиховим законским наследницима бити враћен пун износ за који је пензија умањена.

У члану 9. Предлога закона дефинише се да је Фонд ПИО орган који спроводи враћање пензија.

У члану 10. Предлога закона дефинисан је рок враћања умањених пензија.

У члану 11. Предлога закона прописан је рок за подношење захтева за враћање умањене пензије које има право да поднесе законски наследник преминулог пензионера, који би имао право из овог Предлога закона.

У члану 12. Предлога закона прописана је садржина захтева за враћање умањене пензије законском наследнику.

У члану 13. Предлога закона прописано је када је поднети захтев законског наследника неуредан и када се подносиоцу захтева даје додатни рок да уреди захтев и последице ако се не поступи на тај начин.

У члану 14. Предлога закона дефинише се рок за доношење решења.

У члану 15. Предлога закона прописано је да Фонд ПИО при одлучивања о захтеву може у складу са важећим одредбама Закона о општем управном поступку позвати подносиоца захтева да уреди заетев.

У члану 16. Предлога закона прописано је да при одлучивању Фонд ПИО доноси решење о захтеву.

У члану 17. Предлога закона прописано је да се висина неисплаћене пензије који се враћа и рокови исплате новчаног износа утврђују решењем.

У члану 18. Предлога закона дефинише се могућност жалбе на првостепено решење и рок за њено подношење.

У члану 19. Предлога закона прописује се минимална пензија за све категорије пензионера.

У члану 20. Предлога закона прописује се да се закон примењује даном ступања на снагу.

У члану 21. Предлога закона дефинише се да закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања.

IV АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

Предлогом закона обезбеђује се отклањања неправде према оштећеним пензионерима, односно њиховим наследницима. Његовом применом створио би се посредно позитиван ефекат на чланове породица оштећених пензионера и њихових наследника. Предлогом закона остварује се ефекат на пензионере који примају пензије испод износа који је испод 70% минималне зараде у Републици

Србији, јер би се њима повећале пензије до тог износа. Отклонила би се могућност дуготрајних судских спорова пензионера са државом.

V ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ОВОГ ЗАКОНА

За спровођење овог закона нужно је обезбедити додатна финансијска средства у буџету Републике Србије. Коначну процену треба да направи министарство надлежно за послове финансија. Процена је да је умањењем пензија оштећено 840.000 пензионера, а на основу података које је Европском суду за људска права у Стразбуру проследила Република Србија у том периоду на пензијама је „остварена уштеда, односно нанета укупна штета пензионерима од 98,9 милијарди динара или око 840 милиона евра“. Пред судовима у Србији тренутно се води око 10.000 парничних и других поступака оштећених пензионера и њихових наследника за накнаду штете нанете смањивањем пензија. Поднето је и више десетина представки суду у Стразбуру. Судским развлачењем спорова постоји могућност застаревања настале штете и настанак трајне неправде према пензионерима и њиховим наследницима.

Укупна средства која су неопходна за враћање умањених пензија потребно је обезбедити из средстава које су у буџету Републике Србије нерационалне или секундарније у односу од потребе отклањања неправде према пензионерима. Таква позиције су „коришћење услуга и роба“, које су протеклих десет година вишеструко увећане и у буџету за 2022. годину износи око 160 милијарди динара, односно 1,35 милијарди евра. Потребна средства за би се могла остварити и из средстава у буџета које су протеклих година биле знатно увећане у буџету, а тичу се дотација јавним предузећима, у којима су та средства често ненаменски коришћена било кроз спорне јавне набавке, било кроз значајно повећање броја запослених, најчешће по страначком критеријуму и без реалне потребе у тим јавним предузећима. Потребна средства у износу од око 98,9 милијарди динара, односно око 840 милиона евра делом би могла бити намирена кроз повећање фискалне дисциплине, првенствено кроз наплату фискалних обавеза од великих дужника и смањењем сиве економије. То би значило и барем привремено одушајање од неких пројектата који су мегаломански, а који нису приоритет нашој држави – попут „Националног стадиона“.

ИЗЈАВА О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

1. Орган државне управе, односно други овлашћени предлагач прописа

Народни посланици: Проф. др Јанко Веселиновић, Мариника Тепић, Борко Стефановић, Владимир Обрадовић, Анна Орег, Дејан Булатовић, Јелена Милошевић, Марија Лукић, Јанко Веселиновић, Жељко Веселиновић, Павле Грбовић, Славиша Ристић, Далибор Јекић, Натан Албахари, Данијела Грујић, Татјана Пашић, Ђорђо Ђорђевић.

2. Назив прописа

Предлог закона о враћању дела одузетих пензија и одређивању минималне пензије

The Proposal of the Law refunding a portion of the reduced retirement benefits (pensions) and determining the amount of the minimum pension

3. Усклађеност прописа с одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Споразум):

- а) Одредба Споразума која се односе на нормативну саржину прописа,
/
- б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума,
/
- в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума,
/
- г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума,
/
- д) Веза са Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније.
/

4. Усклађеност прописа са прописима Европске уније:

- а) Навођење одредби примарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,
/
- б) Навођење секундарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,
/
- в) Навођење осталих извора права Европске уније и усклађеност са њима,
/

г) Разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност,

/

д) Рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније

/

5. Уколико не постоје одговарајуће надлежности Европске уније у материји коју регулише пропис, и/или не постоје одговарајући секундарни извори права Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност, потребно је образложити ту чињеницу. У овом случају, није потребно попуњавати Табелу усклађености прописа. Табелу усклађености није потребно попуњавати и уколико се домаћим прописом не врши пренос одредби секундарног извора права Европске уније већ се искључиво врши примена или спровођење неког захтева који произилази из одредбе секундарног извора права (нпр. Предлогом одлуке о изради стратешке процене утицаја биће спроведена обавеза из члана 4. Директиве 2001/42/ЕЗ, али се не врши и пренос те одредбе директиве).

Будући да има секундарних извора права Европске уније са којима се пропис усклађује, уз овај Предлог закона се доставља Табела усклађености.

6. Да ли су претходно наведени извори права Европске уније преведени на српски језик?

Не.

7. Да ли је пропис преведен на неки службени језик Европске уније?

Не.

8. Сарадња са Европском унијом и учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености.

Не.

Београд, 19. септембар 2022. године

НАРОДНИ ПОСЛАНИЦИ

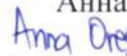
Проф. др Јанко Веселиновић

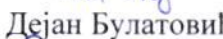

Мариника Тепић

Борко Стефановић

Владимир Обрадовић

Анна Орег

Дејан Булатовић

Јелена Милошевић

Марија Лукић

Жељко Веселиновић

Павле Грбовић

Славиша Ристић

Дашбор Јекић

Наташ Албахари

Данијела Грујић

Татјана Пашић

Борјо Борђић